

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Svetlana Filincova,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 aprilie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

Balica Evghenia xxxx, născută la xx xx xxxx,
originară și locuitoare xxxx xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.04.2017 - 05.04.2018;

Instanță de apel: 26.04.2018 - 22.05.2018;

Instanță de recurs: 16.08.2018 - 27.11.2018;

Instanță de apel: 11.01.2019 - 13.02.2019;

Instanță de recurs: 16.04.2019 - 03.12.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 05 aprilie 2018, Balica Evghenia a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.361 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, la amendă în mărime de 550 unități convenționale, ce constituie 27 500 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, în perioada de timp mai 2016 - ianuarie 2017, Balica Evghenia, urmărind scopul obținerii vizei de imigrare în Statele Unite ale Americii, ca urmare a câștigării concursului în cadrul Loteriei Green Card, informându-se despre Lista documentelor (14 la număr) necesare pentru a purcede la interviu cu ofițerul consular prin intermediul adresei e-mail xxxx pe care l-a indicat secției consulare a ambasadei SUA, știind cu certitudine că nu dispune de diplomă de finalizare a studiilor liceale sau echivalentul acestor studii, definite ca finalizarea cu succes a unui curs de 11/12 ani de învățământ primar și secundar sau o diplomă de coordonare cu Centrul Consular din Kentucky, prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat cu seria xxxx, nr. de înregistrare xxxx pe numele Cotorobai

Evghenia (numele până la căsătorie), pe care a obținut-o și, de rând cu alte documente din listă, a prezentat-o la 27 ianuarie 2017 la Secția Consulară a Ambasadei SUA, situată în mun. Chișinău, str. Alexei Mateevici 103, fiind constatat că o astfel de diplomă nu a fost eliberată la 05.07.2007 de către Ministerul Educației și Tineretului, adică este falsă.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art.361 alin. (2) lit. b), c), 90 Cod penal la 1 an și 6 luni închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 3 ani.

Apelantul a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatei este prea blândă și nu corespunde gradului vinovăției acesteia, personalității și comportamentului în timpul urmăririi penale și judecării cauzei, ea nerecunoscând vina contrar probelor ce în mod evident o incriminează.

Pe lângă aceasta, instanța de fond a omis că săvârșirea infracțiunii sub orice formă de participare constituie circumstanțe agravante.

Deci, inculpata a instigat persoane necunoscute la săvârșirea infracțiunii de confecționare a diplomei de bacalaureat cu seria xxxx, cu nr. de înregistrare xxxx din 05.07.2007, pe numele lui E. Cotorobai, pe care ea deținut-o și folosit-o ulterior, ce denotă rolul acesteia ca unul hotărâtor în săvârșirea infracțiunii.

Instanța de fond nu a ținut cont de scopul pedepsei care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatei cât și altor persoane, iar amenda aplicată inculpatei va duce la încurajarea pe viitor la săvârșirea de către aceasta a unor infracțiuni similare.

3.1. Avocatul Arhiliuc Ion și inculpata Balica Evghenia au contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpată.

Apelanții au indicat că, potrivit textului sentinței, la constatarea faptei a fost indicat calificativul *...prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat...*, iar, în final, la încadrarea juridică a faptei constatată indică alte două calificative a uzului de fals *deținerea și folosirea documentelor oficiale false*, omisiune ce constituie un viciu fundamental, care afectează sentința.

Declarațiile martorului E. Cojuhari nu constituie probe pertinente, concludente și utile or, acesta nu cunoaște nimic despre proveniența și existența diplomei, celelalte probe scrise având aceleași neajunsuri.

Astfel, nu au fost prezentate probe în vederea confirmării vinovăției inculpatei, iar versiunea acesteia că nu a cunoscut despre necesitatea prezentării diplomei de bacalaureat, nu a fost examinată nici de organul de urmărire penală, nici de instanța de fond. Or, acuzarea nu a examinat și nu a respins versiunea inculpatei că, de facto, ea a fost victimă, fiind înșelată de persoanele necunoscute, la pregătirea și depunerea actelor la Secția Consulară a Ambasadei SUA. Totodată, la încadrarea juridică a faptei, instanța de fond a depășit limitele învinuirii, indicând calificativul *confecționarea diplomei false în participare cu alte persoane*.

Potrivit procesului-verbal de percheziție, efectuată la domiciliul inculpatei nu au fost depistate careva urme legate de confecționarea sau deținerea diplomei false.

Prin urmare, este relevant raportul ofițerului de urmărire penală din 24.03.2017 cu privire la propunerea de clasare a procesului penal pe art.361 alin.(2) lit. b), c) Cod penal.

Instanța de fond a transcris probele din rechizitoriu, fără a constata în ce mod aceste probe dovedesc intenția inculpatei or, apărarea nu neagă faptul că la Consulatul SUA a fost depusă o diplomă falsă, însă inculpata nici nu a cunoscut despre necesitatea prezentării diplomei de bacalaureat și includerea acesteia în setul de acte.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018, apelurile au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Balica Evghenia a fost condamnată în baza art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal la 1 an și 6 luni închisoare.

Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 2 ani.

Instanța de apel a reținut că la pronunțarea sentinței, instanța de fond eronat a apreciat probele administrate, ignorând prevederile art.101 Cod de procedură penală și **greșit** a condamnat inculpata pe art.361 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, **constatând** în acțiunile ei semnul calificativ – **perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat**.

5. **Avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei**, în temeiul pct.6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2018, a fost admis recursul, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, instanța de apel:

a) a depășit limitele învinuirii formulate inculpatei, deoarece a constatat în fapt că ea: **„prin intermediul unor persoane neidentificate a obținut, de rând cu alte documente din listă, diploma de bacalaureat”** – circumstanțe neincriminate ultimei prin rechizitoriu. Mai mult, neconstatând în fapta inculpatei, deci și excluzând din învinuirea formulată, circumstanțele: **„prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei”**, în mod neargumentat, neclar și divergent a încadrat acțiunile ei în baza lit. b) din alin.(2) al art.361 Cod penal, conform calificativului: **„săvârșită de mai multe persoane”**;

b) în situația în care a micșorat volumul învinuirii prin excluderea agravantelor: **prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate..., a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat..., calificativul prevăzut la art.361 alin.(2) lit. c) Cod penal – săvârșite referitor la un document de importanță deosebită**, că în speță **nu sunt circumstanțe agravante**, cele atenuante fiind **întreținerea a doi copii minori, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni și vârsta preponderent tânără, de facto recunoaște vina**, a stabilit inculpatei în mod neclar, divergent și nemotivat o nouă pedeapsă mai gravă - cu închisoare. În descriptiv lipsește

cu desăvârșire argumentarea instanței raportată la prescripțiile art.75 Cod penal, inclusiv privind situația alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită și caracterul excepțional, la aplicarea pedepsei cu închisoare. Luarea în considerare la aplicarea pedepsei că, inculpata nu *a recunoscut vina*, contravine prevederilor din art.art.66 alin. (2) pct.2) și 8), 103 alin.(3), 104 alin.(2) Cod de procedură penală;

c) în dispozitiv a fost admis apelul procurorului, dar în descriptiv instanța nu și-a argumentat în niciun fel această soluție.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, au fost admise apelurile, casată sentința, inclusiv din oficiu în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a încetat procesul penal pornit în baza art.361 alin.(1) Cod penal, în privința lui Balica Evghenia cu liberarea acesteia de răspundere penală în temeiul art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

7.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, sentința primei instanțe a fost pronunțată la 05.04.2018, iar ulterior acestei date, la 14.05.2018 a fost emisă Hotărârea Curții Constituționale nr.12, prin care a fost declarată neconstituțională lit. c) de la alin.(2) al art.361 Cod penal.

Astfel, ținând cont de faptul că, hotărârile Curții Constituționale sunt obligatorii și intră în vigoare la data adoptării, instanța de apel a conchis de a exclude din învinuirea lui Balica Evghenia calificativul „referitor la un document de importanță deosebită”.

De asemenea, instanța de apel a considerat că, organul de urmărire penală nu a demonstrat în afara oricărui dubiu rezonabil, că inculpata Balica Evghenia a acționat prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală pentru a obține pe cale ilegală diploma de bacalaureat cu seria xxxx, nr. de înregistrare xxxx pe numele Cotorobai Evghenia (numele până la căsătorie) or, în acest sens, partea acuzării nu a putut demonstra cum anume a avut loc „înțelegerea prealabilă” referitor la „perfectarea pe cale ilegală” a diplomei de bacalaureat - „confecționarea” acesteia și mai mult, nu este clar care este legătura dintre acțiunile „persoanelor neidentificate de organul de urmărire penală” în privința confecționării diplomei de bacalaureat, chiar dacă în rechizitoriu, lui Balica Evghenia nu i se incriminează „confecționarea” diplomei, ci doar „deținerea și folosirea” acestui document oficial fals.

În afară de aceasta, instanța de apel a menționat și faptul că, în rechizitoriu este indicat că, acțiunea de „deținere și folosire a unui document oficial fals” a fost „săvârșită de mai multe persoane”, deși din rechizitoriu rezultă că doar inculpata Balica Evghenia a prezentat setul de acte ofițerului consular, realizând astfel latura obiectivă a infracțiunii.

Astfel, nefiind demonstrată existența înțelegerii prealabile dintre Balica Evghenia și persoanele neidentificate de organul de urmărire penală referitor la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat, instanța de apel a conchis de a exclude din învinuirea lui Balica Evghenia sintagma „prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei”, „pe care a obținut-o” și a semnului calificativ prevăzut de lit. b) din alin.(2) al art.361 Cod penal -

„săvârșită de mai multe persoane”.

Deci, subsecvent celor menționate supra, dat fiind că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.12 a fost declarată neconstituțională lit. c) de la alin.(2) al art.361 Cod penal, prin aplicarea prevederilor art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis de a exclude din învinuirea înaintată lui Balica Evghenia calificativul „referitor la un document de importanță deosebită”, precum și ținând cont de faptul că, nu s-a demonstrat existența înțelegerii prealabile dintre Balica Evghenia și persoanele neidentificate de organul de urmărire penală referitor la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat, instanța a conchis că în acțiunile inculpatei se întrunesc semnele calificative ale infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) Cod penal, după semnele calificative deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi.

Instanța de apel a constatat că, în perioada mai 2016 - ianuarie 2017, Balica Evghenia, urmărind scopul obținerii vizei de imigrare în Statele Unite ale Americii ca urmare a câștigării concursului în cadrul Loteriei Green Card, informându-se despre Lista documentelor (14 la număr) necesare pentru a purcede la interviu cu ofițerul consular prin intermediul adresei e-mail xxxx pe care l-a indicat secției consulare a ambasadei SUA, știind cu certitudine că nu dispune de diplomă de finalizare a studiilor liceale sau echivalentul acestor studii, definite ca finalizarea cu succes a unui curs de 11/12 ani de învățământ primar și secundar sau o diplomă de licență sau masterat, după cerințele Secției Consulare a Ambasadei Statelor Unite ale Americii în coordonare cu Centrul Consular din Kentucky, având intenția de dobândire a unui astfel de document, care să-i acorde dreptul de a solicita viză în cadrul Loteriei Vizelor în calitate de cetățean străin care pleacă în SUA pentru a obține statutul de rezident permanent, dându-și seama de caracterul ilicit al acțiunilor sale, admitând și dorind în mod conștient survenirea consecințelor, a prezentat diploma de bacalaureat cu seria xxxx, nr. de înregistrare xxxx pe numele Cotorobai Evghenia (numele până la căsătorie), împreună cu alte documente din listă, la 27.01.2017, la Secția Consulară a Ambasadei SUA, mun. Chișinău, str. Alexei Mateevici 103, fiind constatat că o astfel de diplomă nu a fost eliberată la 05.07.2007 de către Ministerul Educației și Tineretului, adică este falsă.

Pentru a ajunge la concluzia nominalizată, în afară de declarațiile inculpatei Balica Evghenia, care nu și-a recunoscut vina, instanța de apel a verificat următoarele probe, și anume: înștiințarea 902 din 27.01.2017, ora 11:05, de la Cojuhari Eugen (paza), precum că în str. Mateevici, 103, mun. Chișinău, la consulatul Americii posibil să se apropie o persoană cu document cu semne de falsificare (f.d.7 vol. I); raportul ofițerului de sector din cadrul SP nr.1 a IP Buiucani, mun. Chișinău (f.d.11 vol. I); raportul ofițerului de sector din cadrul SP nr.1 a IP Buiucani, mun. Chișinău (f.d.12 vol. I); procesul-verbal privind actele de constatare din 01.02.2017 întocmit de ofițerul de sector din cadrul SP nr.1 a IP Buiucani, mun. Chișinău (f.d.13 vol. I); procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor din 01.02.2017, întocmit de către ofițerul de sector din cadrul SP nr.1 a IP Buiucani, mun. Chișinău (f.d.14 vol. I); diploma de bacalaureat pe numele Cotorobai Evghenia xxxx cu nr. de înregistrare xxxx, eliberată la 05.07.2007 (f.d.15-16 vol. I); scrisoarea nr.01-29/51 din 24.02.2017 (f.d.20 vol. I); scrisoarea nr.06/15-1019 din

28.01.2017 (f.d.22 vol. I); procesul-verbal de percheziție din 22.03.2017 întocmit de ofițerul de urmărire penală SUP a IP Buiucani (f.d.36 vol. I).

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, la data comiterii infracțiunii, legea penală prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 de unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau închisoare de până la 2 ani. Prin urmare, conform art.16 alin.(2) Cod penal, infracțiunea respectivă se încadrează în categoria celor ușoare și cu trimitere la prevederile art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal, a indicat că, la momentul judecării apelurilor în privința lui Balica Evghenia, a expirat prescripția tragerii la răspundere penală, or, de la data comiterii infracțiunii - 27.01.2017, a expirat termenul de prescripție de 2 ani.

Din aceste motive, instanța de apel a considerat necesară liberarea lui Balica Evghenia de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzută de art.60 Cod penal.

8. Procurorul, în temeiul pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de apel eronat a conchis că acțiunile inculpatei Balica Evghenia nu se regăsesc în conjunctura infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal, materializate prin deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi săvârșite de două sau mai multe persoane, or, instanța verificând cauza sub aspectul calificării infracțiunii, urma să raporteze situația de fapt constatată la fiecare din elementele constitutive ale infracțiunii imputate inculpatei, să subsumeze aceste fapte cu împrejurările cauzei, respectiv să dezvăluie concluzia de excludere a agravantei săvârșită de două sau mai multe persoane, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii imputate acestuia, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general, a probelor și circumstanțelor cauzei penale.

În opinia acuzării, la adoptarea soluției, instanța de apel a omis faptul că, nemijlocit inculpata Balica Evghenia, fiind audiată în instanța de fond, pe marginea învinuirii imputate a relatat că, dorind să ajungă în SUA împreună cu familia sa, prin intermediul internetului a apelat la niște persoane necunoscute cu care s-a întâlnit în mun. Chișinău la monumentul Ștefan cel Mare. Aceste persoane i-au promis efectuarea procedurii pentru obținerea Green Card, astfel inculpata le-a oferit suma de 900 euro.

Tot prin intermediul persoanelor necunoscute, Balica Evghenia a primit setul de documente solicitat și fără să facă cunoștință cu conținutul acestor acte, le-a depus la secția consulară.

Cele relatate supra denotă că, apelând la serviciile neoficiale a unor persoane necunoscute pentru a perfecta actele solicitate de către Ambasada SUA, achitând sume enorme, 900 euro, comunicându-le acestora de la bun început că nu are studii superioare, iar ulterior prezentând actul fals împreună cu celelalte acte la Ambasadei SUA, deci deținând și folosind diploma falsă, inculpata a manifestat intenție directă, a prevăzut rezultatele acțiunilor sale, având voința spre atingerea scopului de a obține viza

respectivă, acțiuni care au fost săvârșite de mai multe persoane.

Această situație de fapt, reținută din probele supuse examinării relevă că, la confecționarea, deținerea și folosirea diplomei false, au participat persoanele necunoscute la serviciile cărora a apelat inculpata și cu aportul cărora a fost obținută diploma falsă, persoanele necunoscute incluzând în setul de acte și documentul respectiv, sub aspect juridic aceasta și fiind caracterizat ca înțelegere prealabilă, or, cum se explică faptul că în privința persoanelor implicate în comiterea faptei infracționale, organul de urmărire penală a dispus disjungerea materialelor cauzei penale, în procedură separată (f.d.66).

Folosirea documentelor false, nu este decât o modalitate a infracțiunii prevăzute de art.361 Cod penal, o modalitate ca și confecționarea (deținerea, vânzarea), deoarece au la bază aceeași intenție infracțională.

În accepțiunea art.361 Cod penal, confecționarea, deținerea și folosirea documentelor false, reprezintă episoadele uneia și aceleiași infracțiuni, astfel, nu sunt plauzibile argumentele instanței de apel prin care invocă că, devreme ce lui Balica Evghenia prin rechizitoriu nu i-a fost incriminat „confecționarea” diplomei de bacalaureat (la care au fost implicate doar persoane nestabilite), dar „deținerea și folosirea” unui document oficial fals, acțiunile inculpatei urmează a fi încadrate juridic potrivit art.361 alin.(1) Cod penal, or, nemijlocit din considerentele de ordin teoretic, legiuitorul a indicat la elementul „confecționarea” aceasta constituind o variantă de incriminare în cadrul aceleiași dispoziții ale art.361 Cod penal.

Acuzarea consideră că, la adoptarea deciziei de reîncadrare a acțiunilor inculpatei Balica Evghenia de la art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal la art.361 alin.(1) Cod penal, instanța de apel nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, iar în astfel de condiții, instanța de apel urma să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

8.1. Avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, în temeiul pct.6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a indicat că, în speță, modul în care mijloacele de probă au fost obținute s-a desfășurat prin procedee probatorii contrare Codului de procedură penală și jurisprudenței CtEDO, astfel, procesul penal în privința inculpatei Balica Eugenia, în ansamblul său, în sensul art.6 al Convenției nu a fost echitabil.

Instanța de apel a refuzat în mod clasic, prin tăcere să se pronunțe asupra celor mai esențiale motive invocate în apelul părții apărării, în final adoptând o decizie nemotivată contrară unui proces echitabil în sensul art.6 CtEDO, ceea ce constituie un viciu fundamental.

La fel, instanța de apel pur și simplu a transcris probatoriul expus în sentința ilegală de condamnare a lui Balica Evghenia fără vreo analiză necesară în aspectul

normelor de drept procedural și indicațiilor instanței de recurs, astfel că decizia este afectată de un viciu fundamental și o eroare gravă de fapt.

Rejudecând cauza, instanța de apel a reținut la pct. 11 din decizie, o altă stare de fapt decât cea incriminată prin rechizitoriu, în legătură cu admiterea motivului invocat în apelul declarat de avocatul Arhiliuc Ion, în sensul că acuzațiile fiind imprecise, procurorul greșit i-a incriminat inculpatei prin rechizitoriu calificativul - „prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat...” lit. b) săvârșite de două sau mai multe persoane. Astfel, instanța de apel, în fapt a înlocuit acest calificativ cu o altă formulare, care de-jure are același sens, - „prin intermediul unor persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a obținut, de rând cu alte documente din listă, diploma de bacalaureat...”. Or, astfel de acuzații inculpatei nu i-au fost incriminate, acestea fiind și mai imprecise, încălcându-i-se dreptul la apărare.

Instanța de apel, la fel a ignorat în mod evaziv, unul din principalele motive din apel, care confirmă faptul inexistenței în acțiunile inculpatei a laturii obiective și subiective a infracțiunii incriminate, în rechizitoriu i s-a incriminat inculpatei, precum că ea știa despre lista documentelor necesare prezentării la Consulatul Ambasadei SUA, - „... informându-se despre Lista documentelor (14 la număr) necesare pentru a purcede la interviu cu ofițerul consular prin intermediul adresei e-mail xxxx...”. Însă, nici organul de urmărire penală și nici prima instanță nu au examinat versiunea inculpatei că dânsa cu adevărat nu a înțeles nimic din această informație, deoarece era formulată în limba engleză pe care dânsa nu o cunoaște, astfel că a apelat prin cunoscuți și internet la persoane care deja pregătise în mod legal o astfel de listă de documente unor persoane, care au trecut tot controlul și deja se află cu traiul în SUA.

În cererea de apel s-a invocat ca probă decisivă informația despre Lista documentelor (14 la număr) necesare pentru a purcede la interviu cu ofițerul consular prin intermediul adresei e-mail xxxx... În limba engleză pe care inculpata nu o cunoștea, însă potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată această probă nu a fost examinată.

În susținerea poziției sale, avocatul face referire la practica CtEDO, hotărârea din 21 iunie 2011, în cauza Giuran vs. România.

Astfel, în opinia apărării, există o eroare gravă de fapt prin interpretarea vădit eronată a probelor, inclusiv a declarațiilor inculpatei Balica Eugenia, deoarece inculpata pe tot parcursul procesului penal a declarat consecutiv și consecvent că tocmai atunci când a fost citată la poliție, a și fost informată că în setul de documente a fost depusă o diplomă falsă de bacalaureat pe numele ei.

Dreptul la un proces echitabil, în lumina Convenției, se bazează pe respectarea cu strictețe a principiilor fundamentale ale procesului judiciar: “egalitatea armelor”, “contradictorialitatea” (mai ales în administrarea probelor), “motivarea deciziilor”, care semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața instanțelor de judecată, fără ca vre-una dintre ele să fie avantajată în raport cu cealaltă sau celelalte părți în proces, așa încât, părțile litigante să aibă posibilitatea de a-și susține punctul de vedere într-o așa manieră, încât să nu fie puse într-o situație net dezavantajată

una față de alta (a se vedea: CEDO, decizia din 22.02.1996, în cauza Bulut contra Austriei, parag.47; decizia din 18.02.1997, în cauza Niderost-Huber contra Elveției, parag.23; decizia din 07.06.2001, în cauza Kress contra Franței, parag. 72).

Aceste principii fundamentale ale procesului judiciar în prezenta cauză au fost încălcate, cu toate că legea internă obligă instanțele de judecată să le respecte.

Decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se sprijină, fiind, practic, insuficient motivată, în sensul că, trimiterile pe care instanța de apel le face, echivalează cu o motivare sumară, confuză și superficială, ce nu poate înlocui motivarea proprie, fiind astfel încălcat art.6 CțEDO.

9. Asupra recursului declarat de către procuror, a depus referință avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, solicitând respingerea recursului declarat de către procuror și admiterea recursului declarat de acesta.

10. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că, acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, fără citarea părților, este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Reieșind din conținutul cererilor de recurs declarate, Colegiul penal atestă, că procurorul invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

De asemenea, recursul apărării se întemeiază pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, și anume conținute în pct. 6) când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; pct. 8) când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, intervenind cu solicitarea de a se dispune desființarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Balica Evghenia să fie achitată.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorii de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată, că asemenea eroare nu se confirmă la examinarea recursurilor declarate, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.art.414 alin.(1), 417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Potrivit prevederilor art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Totodată, conform prevederilor art.417 alin.(8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

La caz, reieșind din esența criticelor invocate în recursuri de către titularii acestor cereri, Colegiul penal reține că acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor.

Mai mult, reieșind din analiza textuală a recursurilor declarate, se constată că autorii acestora fac o proprie evaluare a materialului probator, procurorul susținând că instanța de apel neîntemeiat a încetat procesul penal în baza art.361 alin.(1) Cod penal, cu liberarea acesteia de răspundere penală în temeiul art.60 alin.(1) lit. a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, pe când apărarea din contra, prezintă versiunea potrivit căreia probele administrate de către instanțele de fond nu confirmă de fapt vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate acesteia, considerând-o nevinovată.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinenta, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal nu examinează criticele referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea dispunerii condamnării inculpatului conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către autorii recursurilor, nu se încadrează în prevederile art. 427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

În acest sens Colegiul penal lărgit atestă, din materialele dosarului rezultă, că instanța de apel, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul

pertinenții și concludenții, atât cele ale apărării, cât și cele ale acuzării, și întemeiat a ajuns la concluzia privind constatarea vinovăției inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) Cod penal.

Cu referire la temeiul invocat în recursul ordinar, declarat de către procuror, în baza pct. 12) alin.(1) a art.427 Cod de procedură penală, instanța de recurs atestă că acuzatorul de stat își manifestă dezacordul cu faptul reîncadrării acțiunilor inculpatei Balica Evghenia din prevederile art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal în prevederile art.361 alin.(1) Cod penal, susținând în acest sens că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare probele administrate în cauza deferită judecării, ajungând neîntemeiat la concluzia privind reîncadrarea acțiunilor inculpatei Balica Evghenia în prevederile art.361 alin.(1) Cod penal, după semnele calificative deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi.

Raportând însă aceste argumente la conținutul deciziei atacate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel corect și-a motivat soluția pronunțată, apreciind just că probatoriul administrat nu dovedește faptul că inculpata Balica Evghenia a acționat prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală pentru a obține pe cale ilegală diploma de bacalaureat cu seria xxxx nr. de înregistrare xxxx pe numele Cotorobai Evghenia (numele până la căsătorie), menționând că, din probele verificate și cercetate, s-a constatat că partea acuzării nu a demonstra cum anume a avut loc „înțelegerea prealabilă” referitor la „perfectarea pe cale ilegală” a diplomei de bacalaureat - „confeccionarea” acesteia și nu este clar care este legătura dintre acțiunile „persoanelor neidentificate de organul de urmărire penală” în privința confeccionării diplomei de bacalaureat, menționând și faptul că în rechizitoriu, lui Balica Evghenia nu i se incriminează „confeccionarea” diplomei de bacalaureat, dar „deținerea și folosirea” unui document oficial fals.

Prin urmare, analizând decizia atacată, instanța de recurs remarcă faptul că, nu s-a demonstrat existența înțelegerii prealabile dintre Balica Evghenia și persoanele neidentificate de organul de urmărire penală referitor la perfectarea pe cale ilegală a diplomei de bacalaureat. Prin urmare, instanța de apel legal și întemeiat a conchis de a exclude din învinuirea lui Balica Evghenia sintagma „prin înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a recurs la perfectarea pe cale ilegală a diplomei”, „pe care a obținut-o” și a semnului calificativ prevăzut de lit. b) din alin.(2) al art.361 Cod penal - „săvârșită de mai multe persoane”.

Astfel, în opinia Colegiului penal lărgit, criticele procurorului referitor la stabilirea eronată a circumstanțelor de fapt privind aprecierea greșită a probelor care de fapt dovedesc vinovăția inculpatei în cele incriminate prin actul de sesizare a instanței, nu este incident în cazul supus judecării, din motivul că instanța de apel a făcut o analiză completă a tuturor probelor administrate în toate fazele procesului penal. Totodată, la soluționarea cauzei, instanța a ținut cont și de Hotărârea Curții Constituționale nr.12, prin care a fost declarată neconstituțională lit. c) de la alin.(2) al art.361 Cod penal, astfel, instanța de apel a conchis de a exclude din învinuirea înaintată lui Balica Evghenia calificativul „referitor la un document de importanță deosebită”, stabilind corect

nevinovăția inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute la art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal, menționând că, din probele verificate și cercetate, s-a constatat indubitabil că inculpata a săvârșit deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi.

Cu referire la temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, Colegiul penal amintește, că potrivit art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Astfel, temeiul pentru recurs „nu au fost întrunite elementele infracțiunii”, include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

Reieșind din materialele cauzei se atestă că, prima instanță a recunoscut-o vinovată pe Balica Evghenia de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit. b), c) Cod penal. La rândul său, instanța de apel fiind investită cu judecarea apelurilor declarate, a casat sentința primei instanțe, inclusiv din oficiu în baza prevederilor art.409 Cod de procedură penală și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat în privința lui Balica Evghenia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) Cod penal, a fost încetat din motivul expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală.

Prin urmare, instanța de apel corect a constatat vinovăția inculpatei Balica Evghenia în săvârșirea infracțiunii prevăzute în baza art.361 alin.(1) Cod penal, după semnele calificative deținerea și folosirea documentelor oficiale false care acordă drepturi, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor.

Din considerentele enunțate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că nu sunt careva temeiuri de intervenire în decizia instanței de apel în privința argumentelor invocate de partea apărării, sub aspectul nevinovăției.

Analizând decizia atacată, Colegiul penal lărgit consideră că, instanța de apel la judecarea apelurilor declarate, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art.414 alin.(1), (5) și art.417 alin.(8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct.7.1. din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Colegiul penal lărgit mai reține că, criticile formulate de recurenți au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de fond și de apel, cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare, le-au dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg

expusă în prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul că verificând hotărârea atacată în raport cu prevederile art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, temeiuri de casare a hotărârilor atacate, nu s-au stabilit.

Pe cale de consecință, se reiterează că decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind argumentată și întemeiată.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, fapt ce impune respingerea, ca inadmisibile a recursurilor ordinare declarate.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, în cauza penală în privința lui *Balica Evghenia xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 17 ianuarie 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Svetlana Filincova